

A HÁT LAPON

A BAMBUSZMEDVE

Az óriáspanda (*Ailuropoda melanoleuca*) a világ egyik legveszélyeztetettebb állatfaja, körülbelül 1600 egyed él vadon, 600 pedig rezervátumokban, állatkertekben. Sajnos, fogságban nehezen szaporíthatók, ezért egyre több intézményben foglalkoznak mesterséges termékenyítésükkel. A tavalyi évben született a legtöbb életképes bocs (Kínában 21), és egy hónappal ezelőtt először engedtek szabadon fogságban nevelt óriáspandát a délnyugatkínai Sicsian térségében. Világszerte 14 állatkert és intézmény foglalkozik pandák szaporításával Kínában, az Egyesült Államokban, Japánban, Mexikóban és Spanyolországban, immár 40 éve.

Nem véletlen tehát, hogy a kihalás szélén álló óriáspandát választotta emblémaállatként a WWF (World Wide Fund for Nature), a világ legnagyobb civil természetvédelmi szervezete.

Az óriáspandával együtt a Nemzetközi Természetvédelmi Unió (IUCN) 2006. évi veszélyeztetett fajokra vonatkozó Vörös Listáján 16119 faj szerepel. A hivatalosan kihaltak nyilvánított fajok száma jelenleg 784, 65 pedig már csak fogságban él. Ez azt jelenti, hogy minden harmadik kétélű, minden nyolcadik madár, minden negyedik emlős faj, valamint a tűlevelű fa fajok negyede veszélyeztetett.

Az ENSZ már 1972-ben felismerte a probléma súlyosságát, és a stockholmi *Ember és bioszféra* címet viselő környezetvédelmi világkonferencián, melyet június 5-én nyitottak meg, az évnek ezt a napját határozatlan nemzetközi környezetvédelmi világnappá nyilvánították.

B.

Bagosi Zoltán felvétele

A TELEVÍZIÓK MŰSORAIBÓL

■ Az alig 120 kilométer hosszú Jordánt mint a szélsőségek folyóját mutatja be a **Jordán, az élet vize** című film **június 2-án 16 órakor** a **NatGeón**. A folyó forrásvidéke a hósapkát viselő, 2814 méter magas Hermon-hegy olvadékvizeinek köszönhetően kifejezetten üde, az általa táplált Hula-tó környéke pedig az állatok valódi paradicsoma, és ez az idill a Jordánt egészen a Kinereti-tóig elkíséri. Innen délre azonban a tájképe egy csapásra megváltozik: a vidék mind kopárabbá, mind sivatagosabbá válik, és a folyót kísérő zöld galériaerdő is keskeny csíkká szűkül. A bibliai tájakon átkanyargó Jordán haláltusája végül a Holt-tengert elérve ér véget.

■ Hogyan születik meg egy újonnan felfedezett kontinens térképe? Miért a XVI. századi németalföldi térképészfenomén, Mercator világatlását vitték magukkal a hajósok századokon át? Milyen térképeket használt az amerikai hadsereg a második világháborúban az európai partraszálláskor? A válaszokkal a **Térképészek** című három részes angol sorozat a kartográfia nagyszemű művelőinek állít méltó emléket. Az első epizódot **A felfedezések térképei** címmel **június 3-án 20 órakor** nézhetik meg a **Spektrumon**.

■ Belső-Ázsiában, a csaknem nyolc magyarországnyi területű Tarim-medence szívében kiterjedt homoksivatag húzódik: a Takla-Makán. 2001 októberében egy eltemetett városok után kutató francia-kínai régészcsoportha hideg éghajlatú sivatagban őt, feltűnően jó állapotban megőrződött mumifikálódott testre bukkant. A múmiák kiléte utáni nyomozás szálai, mint az **A Takla-Makán múmiái** című francia filmből **június 5-én 7.05-kor** a **Spektrumon** kiderül – az időszámításunk első évszázadáig vezethetnek.

■ A Tiszántúl változatos tájegységein, a Hajdúság, a Nyírség, a Horto-

FIGYELMÉBE AJÁNLOJUK!

bágy, a Körösök vidéke és a beregszászi síkság területein 170 védett növényfaj található. **A Tiszántúl szépségei – Válogatás a védett növényekből** című filmben – **június 7-én 9.40-kor** a **Duna Tévé**n – megismerkedhetünk a síkságok, lápok és erdők olyan védett növényeivel, mint a mindössze egy-két napig virágzó magyar nőszirm, az egész évben zöld tőzegorchidea, a réti angyalgyökér, a fekete kökörccsin és az erdélyi hérics.

A RÁDIÓK MŰSORAIBÓL

■ **Bokor Elemér** zoológusról szól **június 6-án 19.55-kor** a **Bartókon** a **Teleobjektív**. A tudós már egye-

temi évei alatt barlangokat kutatott, és tanulmányozta a bogarak életét. 1919-ben Ispánmező környékén fedezte fel és írta le a környékre jellemző barlangi bogárfajt, a Duvalius gömöriensist. 1925-ben publikálta az Abaligeti-barlanggal és annak állatvilágával foglalkozó, azokat először részletesen leíró diszertációját. 1926-ban írta le a Kecskelyi barlangban felfedezett vakfutrinkát.

■ **Június 6-án 21.18-kor** a **Bartókon**: **Kultúrhistóriák**, benne A káliai kettős. A legenda szerint a káliai kettős tánc a török időkől származik, amikor Kállónak még volt vára. A táncról szóló első említés 1674-ből való. Kodály Zoltán 1951-ben írta meg a Káliai kettőst vegyeskarra és népi zenekarra, Rábai Miklós koreográfiájával bejárta a világot. Nagykovácsi főterén szobor is őrzi a híressé vált dallamok és tánclepek emlékét.

NYITVA A SZÁZHALOMBATTAI RÉGÉSZETI PARK

A fennállásának tizedik évfordulóját ünneplő szabadtéri múzeum gazdag programokkal, rendezvényekkel, szolgáltatásokkal várja az érdeklődőket. A parkban, a halmok között megelevenedik az egykori környezet, az őskori élet.

A városnak nevet adó halmok az előkelők sírkamráit rejtik. A halomsírmező déli részén tárták fel azt a 2700 éves, tölgyfából épített folyosós sírkamrát, amelyet eredeti helyén, „in situ” tekinthet meg az érdeklődő, hang- és fényefektusokkal kísért többnyelvű multimédiás program részeként. Gyakorolhatják a látogatók az őskori kézműves technikákat is, miközben korabeli lepeny, régi korok receptjei szerint készült ételeket kóstolhatnak. A Matrica Múzeum és Régészeti Parkban fotókiállítás számol be a legutóbbi 10 év eredményeiről, a folyamatosan épülő őskori parkról, a halomsírokról, a kísérleti régészet kiemelkedő eredményeiről. A park **október 31-ig, hétfő kivételével** naponta 10-18 óráig tart nyitva. Címe: Százhalombatta, István király út. 4.

REPÜLJ A KÖZLEKEDÉSI MÚZEUMMAL!

A Közlekedési Múzeum Repüléstörténeti és Űrhajózási gyűjteményéből válogatott anyagból **október 8-áig** látogatható nyílt kiállítás a Petőfi Csarnokban. A 3500 négyzetméteres térben 50 eredeti légi jármű, 25 korhű modell, Farkas Bertalannak, az első magyar űrhajósnak az eredeti űrruhája és egy TU-154-es repülőgép szimulátorának pilótafülkéje is megcsodálható. Első ízben láthatnak egy eredeti, 1955-ös felújított tém Koma típusú vitorlázó repülőgépet.

ÉLET-TUDOMÁNY

megrendelhető

- a kiadónál (tel.: 266-9290, fax: 318-6668),
- a könyvtárban (fax/tel.: 267-2780),
- a szerkesztőségben (fax/tel.: 338-2472), eltud@elender.hu
- információ, reklamációk: 317-9999.

Találkozunk az interneten is!

- ÉT-online: <http://www.eletestudomany.hu>
- ÉTarchívum: <http://www.sulinet.hu/eletestudomany/archiv>
- E-mail: eletestudomany@mhk.hu
- E-mail: eletestudomany@sulinet.hu